









DISSERTATIO INAVGVRALIS IVRIDICA  
 DE  
**DIFFERENTIA MATRIMONII**  
 IVRIS NATVRALIS  
 ET CIVILIS

QVAM  
 ILLVSTRIS IVRISCONSVLTORVM ORDINIS  
 AVCTORITATE  
 P R A E S I D E  
**DANIELE NETTELBLADT**

POT. BOR. REGI A CONS. INT.  
 ACADEMIAE FRID. DIRECTORE FAC. IVR. ORDINARIO  
 ET P. T. DECANO

AD  
 SVMMOS IN VTROQVE IVRE HONORES  
 RITE OBTINENDOS

D. XXX. OCTOBR. ANNO MDCCCLXXVIII.

PVBLICE DEFENDET

AVCTOR  
**CHRISTIANVS GOTTHELF BOEHM**

ADV. DRESD.

H A L A E  
 TYPIS GRVNERTIANIS.





UNIVERSITÄT MÄRZBURG  
LIBRARIAT

INSTITUT FÜR  
HISTORISCHES RECHT

UND VERGLEICHENDE  
RECHTSLEHRE

VERGLEICHENDE  
RECHTSLEHRE

RECHTSLEHRE

RECHTSLEHRE

RECHTSLEHRE

RECHTSLEHRE

RECHTSLEHRE

RECHTSLEHRE

RECHTSLEHRE

RECHTSLEHRE





V I R O

ILLVSTRISSIMO ATQVE EXCELLENTISSIMO

MARIANO ROMVALDO

EX AVREO POTOCK

COMITI POTOCKI

CASTELLANO DE LVBAZEW ET EQVITI

AVREI LEONIS

E T C.

PATRONO SVO SVMME

COLENDO.



VIRI OPTIMISSIMI  
MASSIMO atq; EXCELLENTISSIMO

MARIANO ROMVALDO

IN AVREO POTOCK

COMITI POTOCKI

CASTELLANO DE EVBALEW ET FOVITI

AVRELI BONA

PATRONO SVO SVMMO

COLENDO





V I R  
ILLVSTRISSIME ATQVE EXCELLENTISSIME  
COMES INDVLGENTISSIME  
PATRONE SVMME VENERANDE



Jam dudum, multum et diu cogitauī,  
qua rationē TIBI, Comes Illustris-  
sime, testimonium, vt par est, ex-  
hiberem, quantum, pro gratia et beneuolentia  
plane insigni, qua, jam per aliquot annos, me  
dignatus es, in me sit, erga TE, pietatis et gra-  
ti animi studium, sed nihil vnquam, quo osten-  
derem, mihi obuium fuit. Jam huncce libellum  
in lucem edens, non video, quid obftet? quo mi-  
nus, occasionem tam opportune mihi oblatam,  
arriperem, palam praedicare, TE Patrono at-  
que



que fautore, me vti, simulque pietati et obsequio meo satisfacere. Offerre ergo TIBI, huncce libellum, et TVO iudicio sacrum esse volui, id vnum optans, vt hoc meae pietatis documentum, propitiis manibus accipere meque etiam, in posterum, TIBI commendatissimum habere velis. Voto meo jungo votum, vt Deus TE saluum et incolumem, ad fera tempora, esse jubeat, quorum Votorum meorum compos factus diutissime permanebo

NOMINI TVO

ILLVSTRISSIMO ATQVE EXCELLENTISSIMO

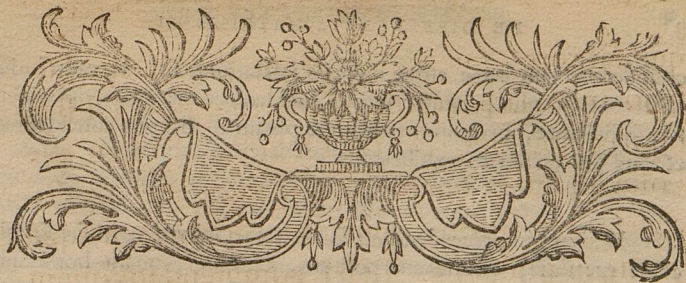
Dabam

Halae d. xxx. Octobr.  
c1800c1xxviii.

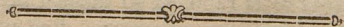
addictissimus

Christianus Gotthelf Boehm.






DE  
DIFFERENTIA MATRIMONII  
IVRIS NATVRALIS ET CIVILIS.



§. I.

nter societas absque dubio est prima societas coniugal<sup>s</sup>; instituta est ab hominibus, suadente physico corporis habitu, vt appetitui innato, satis facerent atque genus suum propagarent. Est itaque fons atque fundamentum omnium societatum; et quam pro qualitate tam originis, quam naturae, est simplicissima; at tamen, partim leges positivae, quas diuinum Numen, circa illam, rulit, partim instituta et mores, quos reipublicae, status naturalis eueriores; excogitauerunt et introduxerunt, partim principia moralitatis, illam ita mutauerunt, vt simplicitas originis, plane euanuerit, et vix cognosci possit, quid circa illam, sit iuris naturalis aut ciuilis. Propositum est nobis ergo, hanc congeriem discernere, atque disquirere, quid ab omni parte, iustum sit. Sed cum haec  
confi-



consideratio tam laxae atque difficilis tractationis sit, ut ratio hujus dissertationis, non permittat omnia, ad hanc materiam, pertinentia, dijudicare, proposito satisfacere putamus, si opus concidamus, et illud per epitomen exhibeamus.

## §. II.

Diximus in praecedentibus societatem conjugalem a sua simplicitate recessisse, et institutis positivis, tam Dei, quam hominum, nec non principiis moralitatis, esse circumscriptam. Ut ergo natura matrimonii juris naturalis, et in quo illud, a matrimonio juris civilis differat, plane perspicui possit, necesse est, ut haec omnia rite secernantur, et remoueantur, et utriusque fines recte definiantur.

## §. III.

Dispersitur vero jus naturae in stricte et late sic dictum. Illius tantum sunt, ea, quae recta ratio, ex eo deducit principio, quod cernit conditionem hominum externam, hoc vero simul Theologiam naturalem, et praecepta morum et politicae in se comprehendit.

## §. IV.

Cum nobis animus sit, essentiam matrimonii juris naturae, dignoscere, necesse est, ut illud, non ex jure naturae, late, sed stricte sic dicto, deriuemus, et in eo dijudicando, ad id tantum respiciamus, quod tranquillitati externae pacique publicae, contrariatur; alias enim, non quod justum, sed quod decorum, utile, honestum aut pium, circa matrimonium sit, diceremus, nec essentialia, sed tantum naturalia aut accidentalia proferemus.

## §. V.

Prius quam, ad definitionem matrimonii juris naturalis progrediamur, necesse viderur, ut ante omnia, de fine matrimonii solliciti simus, et illo definiendo, objectionibus occurramus, quae, propter varietatem opinionum, nobis ubique minantur.

## §. VI.



## §. VI.

Quaerunt vero illum, vel in procreatione sobolis, vel in mutuo coadjutorio; sed putamus, neutrum continere verum matrimonii finem. Namque sicuti mutuum coadjutorium, aequè commode, inter duos masculos et duas feminas, obtineri potest, ita procreatio sobolis effectus est, qui nec in arbitrio hominis positus est, nec semper sequitur, imo saepius plane est impossibilis. Hinc a parte Dei, procreationem sobolis, finem matrimonii esse, minime quidem dubitamus, a parte hominum vero, magis in extinctione libidinis, illum esse ponendum, arbitramur.

## §. VII.

Non deerunt, qui nobis objiciant, ardentem illam sexuum inter se proclivitatē, a sapientissimo Creatore, institutam esse, non ad inanem voluptatem satiandum, sed tum, ut eo jucundior inter conjuges esset conversatio, tum, ut libentius homines propagationi sobolis operam darent, et molestias tolerarent, quae susceptionem atque educationem comitantur. Exercitium et extinctionem libidinis vnicè spectatum, summam foeditatem et confusionem, in genere humano excitaturum, quippe ad quod, solo sanguinis aestu, impellimur, quod caeco impetu abrepti committimus, sanæ rationi nitari, et quae sunt hujus generis alia. Conf. PUFFENDORF *de officio hominis et civis Lib. II. Cap. 2.*

## §. VIII.

Sed quamquam lubentissime concedo, Creatorem, per huncce instinctum, procreationem sobolis, intendisse, et huncce effectum, nobis, summi nostri auctoris intentionem, in hac re, intelligentibus, displicere non debere; tamen ex his nondum sequitur, eum esse finem primarium matrimonii, quia alias sequeretur, homines, dolores et molestias, quibus procreatio et educatio sobolis conjuncta est, studio quaerere, quod vero, naturae hominum, quae mala auersatur,

B

repu-





repugnat. Praeterea nuptiae vetulae cum depontano essent nullae nec matrimonium dici posset inter eos, qui in contrahendo matrimonio, de prole, plane non fuerunt solliciti, aut matrimonium sterile ducunt. Turpe et foedum vero esse, matrimonium inire, vt sanguini satisfiat, ex ea causa dici non potest, quia libido naturae conuenit. Illa enim, quotidie, annuente et creante numinis voluntate, cum homine ejusque sanguine et membris, nascitur, et inter homines exercetur, non damno magis, quam emolumento hominum eorum, qui moderandis cupiditatibus tamen student; ideo est natura sua, dens Phylicum et naturale, nec malum, sed res indifferens, hominis felicitati, et prodesse et nocere, pro diuerso applicationis modo, apta, existens. Hinc sequitur, omnem libidinem, intentioni creatoris conuenientem, nec turpem et irrationabilem esse, multo mias juri naturae, stricte sic dicto, contrariari, quia illud, non de eo, quod turpe sit, sed quod pacem externam laedat, iudicat, nec omnia, quae ex dictamine sanae rationis cognoscuntur, pro legibus juris naturae, sunt habenda.

## §. IX.

Sed ex scriptura sacra, nequidem, probari potest, procreationem sobolis, a parte hominum, finem primum matrimonii esse; multo magis S. PAVLVS I. Corinth. VII. v. 2. nobis adstipulari videtur dicens: *Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἔχειτω, καθ' ἑκάστη τὸν ἴδιον ἀνδρα ἔχειτω*, et versu nono: *Εἰ δὲ οὐκ ἐγκαταλείπονται, γαμήσωσάν; κρείσσον γάρ ἐστι γαμήσαι ἢ περῶσθαι*. Quamquam concedo, quod Paulus ideo noluisse, procuracionem sobolis negligi et euitari posse.

## §. X.

Hisce praemissis, patet, matrimonium juris naturae nihil aliud esse, quam maris et foeminae conjunctionem, corporis inuicem praebendi causa institutam, vt stimulant libidini satisfiat.

## §. XI.



## §. XI.

Cum vnicum verum et adaequatum axioma juris naturae sit; neminem laede in suo jure perfecto; et quaecunque obligationes, quae ex hoc principio deduci non possunt, etiam, ex jure naturae, non sint decidendae, sequitur, jus naturae, matrimonium, non praecipere, sed permittere, et illud tantum, eatenus objectum juris naturae esse, quatenus hoc id permittat, et jura nubentium dijudicat.

## §. XII.

Ex definitione matrimonii juris naturalis, patet, marem et feminam matrimonium ineuntes, se inuicem sociare et in vnum finem consentire: Sicuti vero, haec conjunctio, societatem inuoluit, ita sequitur, omne nubentium jus, quod naturae est, consensu et pacto, deriuandum, et essentiam matrimonii juris naturae, solum ex pacto circa illud inito, dijudicandam esse.

## §. XIII.

Cum pactum, sub quavis conditione, non iniusta, possibile sit, et sub die et in diem iniri possit; sequitur matrimonium juris naturae, haecce omnia, recipere, et concludi posse, sub conditione, quavis possibili, non iniusta, sub modo, sub die, et in diem. Namque de jure naturali paciscentium voluntati relictum est, an se velint in perpetuum, an ad diem, an aequaliter, an secus, obstringere.

## §. XIV.

Pacta ergo dant legem matrimonio juris naturae, et omnis libido, nec fini matrimonii, nec principio juris naturae, supra dicto, nec pacto, circa matrimonium inito, contraria, jure naturae est licita.

## §. XV.

Hinc sequitur, jure naturae, nullam dari sanguinis et affinitatis prohibitionem, nullam differentiam esse, inter conjugium, concubina-





binatum et stuprum, bigamiam seu polygamiam, tam muliebrem quam virilem, non esse prohibitam, nec matrimonium esse vinculum indissolubile et perpetuum, nisi illud, ad dies vitae contractum sit, et tum etiam, ut aliud pactum, mutuo dissensu, dissolui posse, et diuortia tali modo existentia, juri naturae non esse contraria.

## §. XVI.

Ex antecedentibus etiam fluit, quamcunque conjunctionem, fini matrimonii contrariam, matrimonium dici non posse, ideoque, nec duos masculos, nec duas foeminas, matrimonium inire, item neque masculum ad foeminae libidines extinguendas plane inhabilem, neque foeminam, ad coitum penitus incapacem, matrimonio iungi posse, initum vero, ob dolum et quia finis obtineri nequit, pro nullo haberi. Quapropter etiam in foro matrimonium, ob impotentiam et imbecillitatem membrorum genitalium, dissoluitur, minime vero ob sterilitatem.

## §. XVII.

Cum jure naturae homines sint inter se aequales, nec imperium in uxorem, nec patria potestas in liberos, ideoque etiam nulla obligatio, liberos alendi et educandi, cogitari potest, nisi haec pacto constituantur.

## §. XVIII.

Supra jam diximus, matrimonium communi dissensu, vel si finis obtineri nequit, dissolui posse, nec putamus, de hujus rei veritate esse dubium. Tollitur vero quoque matrimonium, vel non existente conditione, vel tempore elapso, vel modo non adimpleto, vel ob transgressionem pacti aut denegationem juris perfecti, ex matrimonio quaesiti.

## §. XIX.

Si pars nubentium, pacti leges transgreditur, aut extraneus jus, ex pacto alteri quaesitum, violat, adulterium committit; quo facto, laeso quidem, jus vinculum societatis dissoluendi, competit, sed sicuti, quili-



quilibet juri suo renunciare potest, ita etiam in partis laesae arbitrio positum est, an societatem continuare, aut suo jure vti et diuortium facere velit; quae origo hodiernae remissionis et mitigationis poenae, ex hac causâ delinquenti comperentis, est.

## §. XX.

Sicuti autem, ad matrimonium, sensu communi consideratum, non pertinet, ne cum alio vel alia concubamus; sed hoc jus prohibendi, pacto constitui debet, ita, hocce pacto deficiente, adulterium nec committi potest, nec matrimonium, vtra parte nuptorum, cum alio concubente, dissoluitur.

## §. XXI.

Haec sufficiant, ad perspiciendam naturam matrimonii juris naturae; et quamquam, non me fugit, hancce doctrinam, a multis perniciosam et detestabilem haberi, attamen puro, rem saluam esse, et aduersarios sententiae meae adstipulatos, si deductis adjiciam, id, quod jus naturae permittit, aut non vetat; ideo non in genere licere. Non amplius viuimus in statu naturae, et in hocce quoque statu, in vita tegenda, non solum ratio habenda, quid iusti, sed etiam quid pii, decori, et quid honesti sit. Ergo nec vllum hinc effrenatae audaciae fomentum, accedere potest. Multo minus, respublica inde detrimentum capere potest, quia quilibet societatis suae legibus, obtemperare debet, nec sapientissima Numinis diuini instituta, insuper sint habenda. Cum vero matrimonium juris naturae, basis matrimonii juris ciuilibus sit, et vtrumque, non essentialibus, sed tantum naturalibus siue accidentalibus, differat, ad definiendam vtriusque differentiam, et vt dignosci possit, quibus institutis matrimonium juris ciuilibus, constat, necesse fuit, vt illud, ex principijs iusti deducatur, et a reliquis disciplinis secernatur. Confer. CHRIST. THOMASII *Fundamenta juris Naturae et Gentium*, EPHRAIMI GERHARDI *Delineatio juris Naturalis Libr. III. cap. II.* BREVNINGII *Philosophia iusti Pars spec. Sect. I. Cap. 2.*

B 3

§. XXII.



## §. XXII.

Progrediamur ergo, ad disquirendum matrimonium juris ciuilis et jura illud comitantia. In consideranda vero hac materia inuenimus, essentialia matrimonii manere semper eadem. Matrimonium enim ineuntes, in ciuitate se quoque sociant, et de corpore sibi inuicem praebendo, paciscuntur. Nec matrimonium juris ciuilis posset dici matrimonium, si, ab essentia matrimonii juris naturalis, recederet.

## §. XXIII.

Veritas hujus rei etiam ex eo patet, quod nulla lex siue institutum, contra jus naturae, cogitari possit, praeter illud vero, quaevis dispositiones, non iniustae, sint possibiles, quae quidem formam rei mutant, et illam ampliunt, essentia vero semper in saluo manet.

## §. XXIV.

Sic cum matrimonio juris ciuilis comparatum est. Illud enim tantum, quoad naturalia et accidentalia, a matrimonio juris naturae, differt, quae partim leges diuinae, partim leges ciuiles, partim praecepta moralitatis, circa illud, constituerunt.

## §. XXV.

Forma ergo matrimonii juris ciuilis hodierni, praeter ea, quae leges diuinae et praecepta moralitatis, addiderunt, praecipue originem trahit, ex jure Germanico, et Romano ciuili et Canonico, et ut appareat, quid quodque contulerit, necesse est, ut jura et ritus cujusque juris, quibus matrimonium juris ciuilis ejusque jura nitantur, exploremus.

## §. XXVI.

Naturam vero matrimonii iuris ciuilis perscrutantes, inuenimus, illud, a matrimonio juris naturae, praecipue differre, quoad praeparationem, perfectionem, impletionem et sequelas siue finiendi modos.

## §. XXVII.



## §. XXVII.

Ad praeparationem referuntur praecipue sponsalia, quibus societas conjugalis contrahi promittitur, et quae, a prudentia civili ideofunt introducta, ne haec societas, praecipitanter, sed maturo consilio et pleno consensu coëatur.

## §. XXVIII.

Haecce sponsalia, tum jus Germanicum, tum jus Romanum civile et Canonicum praerequirir, et vt illa valide celebrari et matrimonium illis promissum contrahi possit, postulatur paternus consensus et legitima sanguinis et affinitatis distantia. Ille iure Romano, vi patriae potestatis, iure Germanico vero magis reuerentiae gratia, necessarius est, ex qua posteriori ratione, etiam apud nos, illum requiri putamus. Conf. G. L. BOEHMERI *Dissertatio, de necessario parentum consensu in nuptiis liberorum* Halae 1740. et WILLENBERGIE *Selecta juris matrimonialis Lib. I. §. XCII.* seqq. Hoc posterius requisitum vero, sine dubio, ex legibus, quas Deus Reipublicae Iudaeae, circa matrimonium, praescripsit, originem ducere putamus.

## §. XXIX.

Quamquam enim, tam jus Germanicum, quam Romanum civile et Canonicum, ex ratione politica, etiam certos gradus consanguinitatis et affinitatis constituit, in quibus matrimonium est prohibitum: attamen haec dispositiones, aut ex reuelatione diuina ipsa, aut ex traditione, ortas et in ciuitate auctas esse arbitramur.

## §. XXX.

Sicuti sponsalia, communi consensu, contrahuntur, ita ex natura pacti sequitur, ab illis quoque communi dissensu recedi posse, quod etiam tam jus Germanicum, quam Romanum civile et canonicum permittit, immo illud vel licuit alterutri, poenitere, post sponsalia, et alteri nuncium mittere. c. 2. X. de sponsalibus L. 10. ff. de sponsal. KITZELII *Synops. matrimon. Cap. VIII.*

## §. XXXI.



## §. XXXI.

Quamquam vero, hodie, nuptiis sponsalia praemittamus, et, in illis celebrandis, tam jus patrium, quam peregrinum sequamur, recesserunt tamen, ecclesiae, hacce licentia, conf. Can. LIV. Concilii Elibertini, et id quidem, ut dicunt, ob eam rationem, quia Deus, societatis conjugalis, quae sponsalibus repromittitur, non tantum auctor et conditor, sed etiam conciliator singularum sit. Quapropter, in praedictum diuinae concurrentis voluntatis, dissolutio, priuato conatu, fieri non possit.

## §. XXXII.

Hacce praeparatione peracta sequitur, perfectio matrimonii: quae est actus, quo ipsa societas conjugalis contrahitur. Fiebat ea, temporibus antiquioribus, apud Romanos, per coemtionem et usum BACHOV *ad inst. Libr. I. Tit. IV.* HEINECCIUS *antiq. juris rom. Libr. I. Tit. IV. §. 8.* PERRENONI *Animadv. juris Civ. Libr. 6.* sed quia illi ritus, jam dudum, in desuetudinem abierunt, nec usum, ad nostra tempora reliquerunt, praetermittimus illos silentio, tanquam ritus, ad jus antiquitatum pertinentes.

## §. XXXIII.

Desuetis itaque primis ritibus, simplex contrahendi matrimonii modus receptus est, per simplicem consensum, *L. 30 ff. de regulis juris L. 15. ff. de Condit. et demonstr. addita tamen, non raro, solemni deductione in domum, quae, cum solo consensu nuptiae perficerentur, ad essentiam matrimonii non pertinebat, sed tantum necessaria erat, ut uxor fieret iusta.* HUBERVS *in Praelect. ad ff. Libr. XXIII. Tit. II. §. 2.* DVARENVS *ad ff. Libr. XXIII. §. 2.* SCHVLTING *Jurispr. antei. p. 301. L. 22. Cod. de nupt. L. pen. pr. et §. 1. ff. de donat. inter virum et uxor.*

## §. XXXIV.

Ejus loco, Christianis moribus, recepta est, publicatio et copulatio ecclesiastica. Namque solemni declarationi, sponsi pro marito  
et



et sponsae pro vxore, quae, occasione deductionis in domum, in praesentia amicorum, et coram testibus fiebat; moribus et jure Christianorum, adjiciebatur, vt illa etiam, coram sacerdote, fieret, siue publice, in conspectu totius ecclesiae localis, siue priuatis in aedibus, adhibitis testibus. Sed hoc erat non magis de essentia matrimonii, quam deductio in domum; vnde etiam saepius omittebatur. Tandem tum more, tum lege ciuili, tum canonibus ita stabilita est, vt si illa etiam, non per se, ad substantiam et essentiam matrimonii, requiratur, siquidem lex ciuilis, formam juris naturalis, tollere non potest, attamen, quia effectus juris tollere potest, et conjunctio coram sacerdote non contracta, secundum hanc legem, nec matrimonium intelligatur, nec liberi inde legitimi nascantur, illam, in terris, vbi concilium Tridentinum receptum est, aut saltem parochi praesentia, in declaratione animi inchoandi matrimonium, certo respectum, omnino pro essentiali esse habendam putamus. Conf. BOEHMERI *Jus Eccles. T. III, Libr. IV. T. I. §. 22.*

## §. XXXV.

Germanis non solus consensus nuptias faciebat, sed, ex vero patrio jure initium matrimonii, in solo concubitu aut posteriori aeuo, conscensione thalami, ponendum est, quando conjuges, primum concumbentes, quasi possessionem thori conjugalis, adprehendunt; et sicuti, apud Romanos, consensus faciebat nuptias, et concubitus tantum erat effectus matrimonii; ita Germani sane naturalius statuunt, matrimonium, solo concubitu seu conscensione thori, perfici et consummari. NIC. SLÜTER *Dissert. de variis matrimon. perfectionibus.* PÜTTERI *Elem. juris Germ. §. 297. seqq.*

## §. XXXVI.

Refertur ergo hodie, perfectio matrimonii, ad duo capita; nempe, ad celebrationem publicam, quae in promulgatione trinis vicibus, et copulatione sacerdotali, consistit; et ad concubitum, siue

C

coha-





cohabitationem, quae singula suis effectibus gaudent. Sicuti enim, sine copulatione sacerdotali, nec matrimonium intelligitur, nec liberi inde legitimi nascuntur, ita, si sponsus, siue sponsa, matrimonio concubitu seu concensione lecti, nondum consummato, morte praepediantur, effectus quidem juris peregrini, non vero juris Germanici, illud consequitur, adeoque nec dotalitium, nec morgengaba, nec reliqua jura, ex natura matrimonii, siue pactis ea causa initis, prouenientia, ad suum vigorem perueniunt, sed jure suo destituuntur. Inter illustres ideo ritus fuit, ut post copulationem, solemniter deducerentur noui conjuges, ad thorum splendide praeparatum, et in eum procumberent, sed resurgerent statim, sola solempni sic apprehensa quasi thori conjugalis possessione.

## §. XXXVII.

Reliquum matrimonii implementum, in consortio omnis vitae, cohabitatione, mutisque conjugii officiis, in potestate maritali et subiectione conjugis, in alenda vxore, et educandis liberis consistit, quae omnia, praeter jus naturae, legibus diuinis, aut ciuilibus, ex ratione politica confirmata sunt.

## §. XXXVIII.

Consortium omnis vitae siue nexus matrimonii indissolubilis, legibus stabilitus est, et spectant huc praecipue verba Saluatoris nostri, quibus MATTHAEVS, capite decimo nono, jus et naturam societatis conjugalis, ex prima vera institutione et fundamentali lege, nobis exposuit, dicens, mas et foemina, arctissimo vinculo, inter se conjuncti futuri, ita, ut quasi pro vno homine sint habendi, nam non duo homines, sed vnus quasi erunt, et hoc vinculum, quod ipse Deus tam arcte conjunxit, non humana temeritas dissoluet; et PAVLVS in epistola ad Corinthios prima, capite septimo, versu decimo inquit: qui vincula conjugali sunt conjuncti, iis praecipio, sed ne dicere ego Deus potius haec edicit, ne conjux vinculum conjugale cum



cum marito initum rumpat, et vir vxorem non dimittat: a qua fundatione, populus Judaicus, multum quidem recessit, jure tamen Christianorum, ad primaeuam et fundamentalem legem, ex praecepto Christi, obligamur. BRVCKNER. *Decis. Juris matr. p. l. Cap. XIII.*

## §. XXXIX.

Quare etiam hodie diuortia ita legibus sunt coercita, vt, ob paucas tantum causas, et in specie, ob adulterium, priuato ausu vero plane non, sint permissa, non minus, concubinatus, pellicatus, polygamia, stuprum et ejus modi alia libidinis genera, sint prohibita. Conf. BRVCKNER l. c.

## §. XL.

Potestatem maritalem, jus naturae, ob aequalitatem hominum, plane ignorat. Sed, si non veteri, saltem nouo testamento jam Numen diuinum, marito imperium in vxorem concessit. Jure Romano, vxor iusta in potestate viri erat, et Germanis etiam mariti partes potiores visae, dum illi non solum, curam in personam et bona mulieris, tribuunt, sed etiam jus coercendi mulieris prauitatem illi permittunt. DVARENVS *ad Tit. ff. fol. matr.* PVTTER. *Elem. Jur. Germ.* §. 303 f. 99.

## §. XLI.

Ex hisce patet matrimonium juris ciuillis multum differre a matrimonio juris naturalis. Marito enim nullus vsus bonorum vxoris competit jure naturali, conjuges sibi non succedunt, donationes inter conjuges valent, jura et obligationes vtriusque conjugis erga liberos sunt aequalia, vxor non participat de dignitate mariti, hic illi non debet alimenta, et quae sunt ejusmodi alia.

## §. XLII.

Placuit itaque pro ratione eorum, quae in prioribus de essentia et perfectione matrimonii juris ciuillis dici posse videbantur, illud  
ita



ita definire et dicere legitimam conjunctionem maris et foeminae, vtrumque ad copiam sui corporis, in omnem vitam, alteri soli, procreandae sobolis causa faciendam, obligantem contractam. Coniunctio tam animorum quam corporis intelligitur, legitima vero ideo appellatur, vt legibus Dei et principis praeceptisque moralitatis sit conformis, et hac ratione omne delictum carnis et libido vaga excludatur.

## §. XLIII.

Plurima de hac materia adhuc dici possent, sed nec otium, nec ratio libelli permittunt plura addere, quare sufficiat pro nunc

T A N T V M.





Halle, Diss., 1777/78

VD18

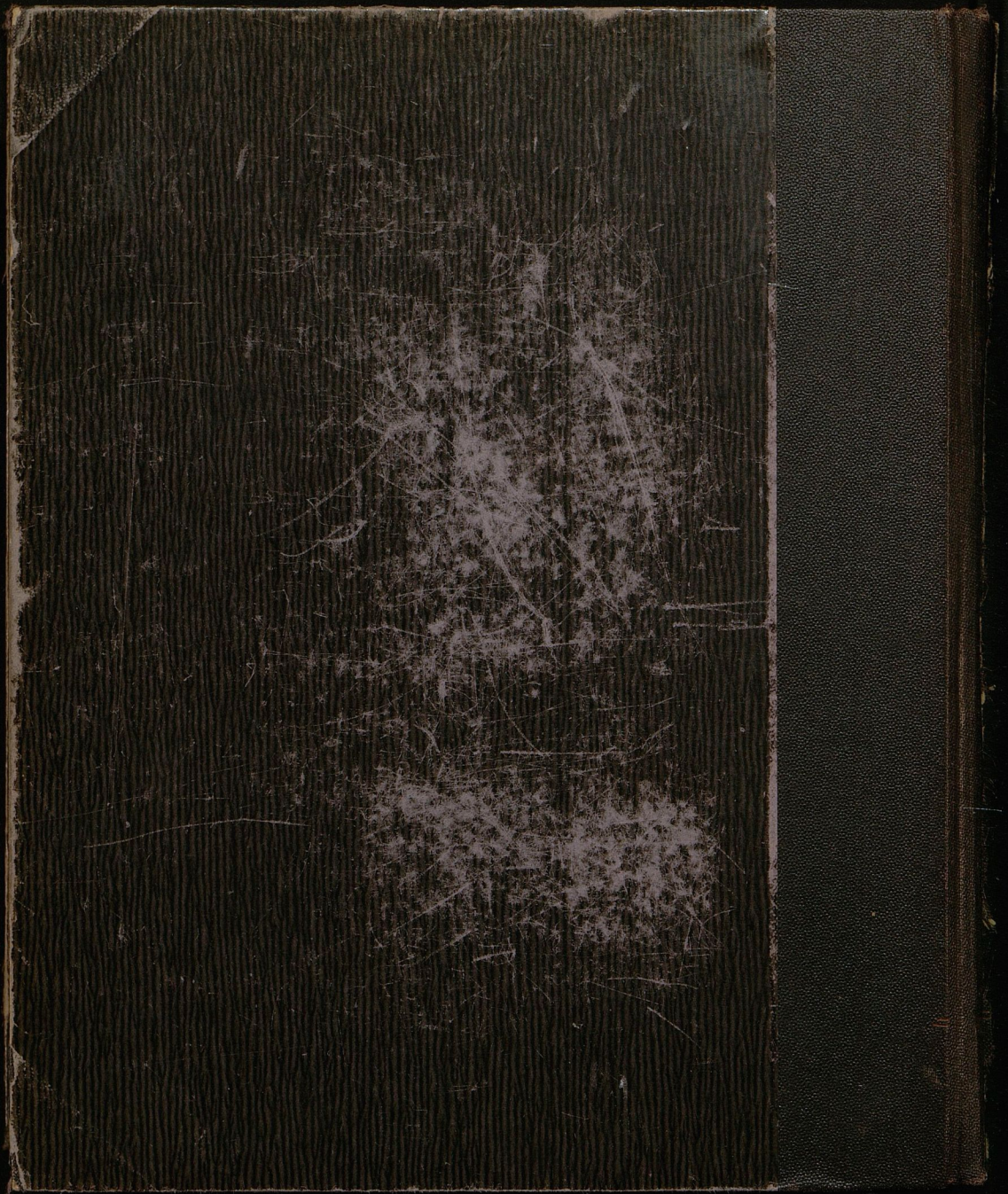
ULB Halle 3  
002 187 604



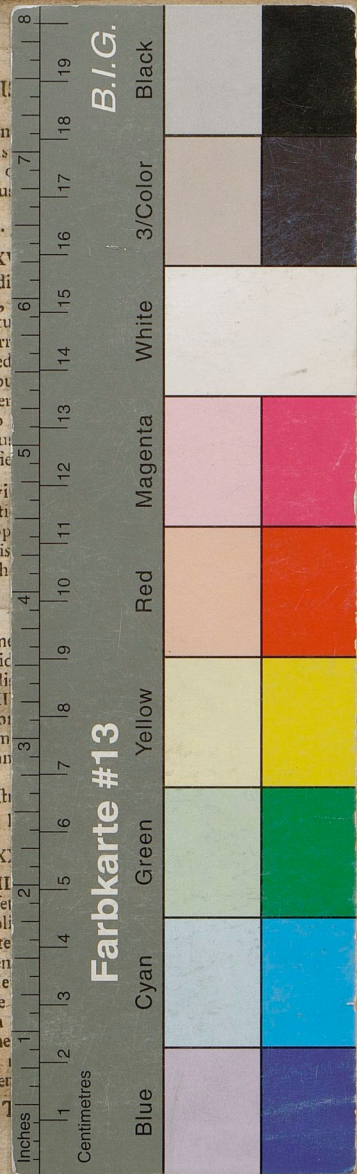
f  
sb











Ezo num. 1a

DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA  
DE  
**DIFFERENTIA MATRIMONII**  
**IURIS NATURALIS**  
**ET CIVILIS**

QUAM  
ILLVSTRIS IURISCONSULTORVM ORDINIS  
AVCTORITATE  
*Dres*  
**PRAESIDE**  
**DANIELE NETTELBLADT**

POT. BOR. REGI A CONS. INT.  
ACADEMIAE FRID. DIRECTORE FAC. IUR. ORDINARIO  
ET P. T. DECANO

AD  
SVMOS IN VTROQVE IVRE HONORES  
RITE OBTINENDOS

D. XXX. OCTOBR. ANNO MDCCCXXVIII.

PVBLCIE DEFENDET  
AVCTOR  
**CHRISTIANVS GOTTHELF BOEHM**  
ADV. DRESD.

**H A L A E**  
TYPIS GRVNERTIANIS.

